

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 8 marca 2018 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. odmówił wnioskodawcy R. H. (1) prawa do rekompensaty. W uzasadnieniu wskazano ,że wnioskodawca nie wykazał pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze w wymiarze co najmniej 15 lat przed dniem 1 stycznia 2009 roku / decyzja w aktach ZUS/.

Odwołanie od powyższej decyzji złożył wnioskodawca w dniu 22 marca 2018 roku wskazując ,że sporna decyzja jest niezgodna ze stanem faktycznym./ odwołanie k- 3/

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. Wskazano ,że wnioskodawca nie udokumentował pracy w warunkach szczególnych w wymiarze co najmniej 15 lat. Nie przedłożył świadectw pracy w warunkach szczególnych.. W okresie od dnia 25 października 1974 roku do dnia 30 kwietnia 1994 roku był zatrudniony na stanowisku ślusarza remontowego w (...) Zakładach (...) w Ł. / odpowiedź na odwołanie k- 4-40dw/.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny :

Wnioskodawca R. H. (2) urodził się w dniu (...). / niesporne/.

W okresie od dnia 25 października 1974 roku do dnia 30 kwietnia 1994 roku wnioskodawca był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy w (...) Bawełnianego im. Obrońców P. (...) w Ł.. Umowa o pracę została rozwiązana za porozumieniem stron. / świadectwo pracy w aktach osobowych/. Początkowo wnioskodawca był zatrudniony na stanowisku nastawiacza maszyn na przędzalni średnioprzędowej / angaż w aktach osobowych/

W dniu w dniu 7 maja 1975 roku Klub Sportowy „ (...)” zwrócił się z prośbą do pracodawcy wnioskodawcy o zwalnianie na treningi piłki nożnej wnioskodawcy o godzinie 11.30 we wszystkie dni poza sobotami . Kierownik przędzalni na której pracował wnioskodawca wyraził na to zgodę/ podanie w aktach osobowych wnioskodawcy /. W dniu 22 czerwca 1977 roku KS „ (...)” zwrócił się do pracodawcy wnioskodawcy o przedłużenie przepustki w dni od poniedziałku do piątku od godziny 11.30. Jako uzasadnienie wskazano ,że wnioskodawca jest zawodnikiem sekcji piłki nożnej w powyższym klubie. Kierownik przędzalni średnioprzędowej wyraził na powyższe zgodę / podanie w aktach osobowych wnioskodawcy/. W dniu 27 czerwca 1978 roku KS „ (...)” zwrócił się ponownie do pracodawcy wnioskodawcy o przedłużenie mu przepustki jako zawodnikowi klubu. Prośba została podpisana przez zastępcę dyrektora zakładu / podanie w aktach osobowych wnioskodawcy /. W dniu 15 stycznia 1979 roku KS „ (...)” zwrócił się ponownie do pracodawcy wnioskodawcy o przedłużenie mu przepustki jako zawodnikowi klubu. Prośba została podpisana przez zastępcę dyrektora zakładu / podanie w aktach osobowych wnioskodawcy/

Wnioskodawca trenował piłkę nożną od 1966 roku w ramach klubu Sportowego (...)” , któremu patronowały zakłady (...).

Z dniem 1 grudnia 1978 roku wnioskodawca został przeniesiony na oddział remontowy na stanowisko ślusarza . Od dnia 1 czerwca 1982 roku na podstawie umowy o pełnienie dodatkowych czynności brygadzysty powierzono wnioskodawcy funkcję brygadzysty w czteroosobowym zespole na czas nieokreślony . Za pełnienie tej funkcji wnioskodawca otrzymał 10% dodatek do wynagrodzenia zasadniczego. Na mocy umowy wnioskodawca miał kierować zespołem , organizować i nadzorować jego pracę, zapewniać zaopatrzenie w surowce, materiały i narzędzia, odpowiadać za stan BHP. Kolejne umowy o pełnienie dodatkowych obowiązków brygadzysty były zawierane na okres od dnia 2 stycznia 1984 r do 31 marca 1984, od 1 sierpnia 1984 do 31 grudnia 1984, od 1 stycznia 1985 do 31 grudnia 1985, od dnia 1 stycznia 1986, od 1 stycznia 1987, od 4 stycznia 1988, / umowy w aktach osobowych wnioskodawcy/. Pełniąc obowiązki brygadzysty wnioskodawca wykonywał zarówno czynności na hali produkcyjnej , wynikające z wykonywanych przez brygadę napraw jak i czynności wynikające z pełnienia obowiązków brygadzysty. Do obowiązków wnioskodawcy należało rozliczanie się ze zużytych części , zamawianie i przynoszenie z magazynu

części nowych , koniecznych do wykonywanych napraw. Wnioskodawca był zobowiązany do prowadzenia zeszytu z notatkami i przekazywać informacje brygadzie. W zeszyt wpisywano jakie naprawy były wykonane w konkretnym dniu, jakie wystąpiły trudności w pracy i jakie były zamawiane części oraz które części ulegały popsuciu. Czynność tą wnioskodawca wykonywał codziennie. Wnioskodawca wypisywał również zamówienia na części potrzebne do napraw. Musiał wpisywać symbole łożysk i sprzęgieł. Czynności te wnioskodawca mógł wykonywać na hali produkcyjnej ale oprócz tego miał wydzielone pomieszczenie z biurkiem i krzesłem gdzie mógł rozłożyć się z pisaniem./ zeznania wnioskodawcy 00:45:07 CD k- 28 /.

Ponadto wnioskodawca wykonywał razem z brygadą naprawy na hali produkcyjnej. Podczas napraw zatrzymywano tylko jedną , zepsutą maszynę a pozostałe pracowały. Na hali produkcyjnej panował hałas i zapylenie. Należało świadczyć pracę w ochronnikach słuchu ale nakaz ten nie był rygorystycznie przestrzegany. Pracownikom brygady był wypłacany dodatek za pracę w warunkach szczególnych oraz po zakończeniu zatrudnienia otrzymali oni z zakładu świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych. Pracownicy brygady otrzymywali również mleko / zeznania świadków T. 00:08:33 , (...):23:00, Ś. 00:34:59 CD k- 28 /. Po zakończeniu zatrudnienia zakład pracy odmówił wnioskodawcy wydania mu świadectwa pracy w warunkach szczególnych / zeznania wnioskodawcy 00:45:07 CD k-28 /.

W okresie od dnia 29 czerwca 1988 roku do dnia 29 czerwca 1990 wnioskodawca korzystał z urlopu bezpłatnego. Urlop ten został przedłużony i wnioskodawca korzystał następnie z urlopu bezpłatnego w okresie od dnia 30 czerwca 1990 roku do dnia 6 listopada 1990 roku. Następnie wnioskodawca korzystał z urlopu bezpłatnego w okresie od dnia 1 sierpnia 1991 roku do dnia 30 września 1991 roku oraz w okresie od dnia 1 września 1993 roku do dnia 30 września 1993 roku/ karty urlopowe w aktach osobowych wnioskodawcy /.

W dniu 12 lutego 2018 roku wnioskodawca złożył wniosek o przyznanie mu rekompensaty / wniosek w aktach ZUS/.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie materiału dowodowego zebranego w sprawie opierając się przede wszystkim na dokumentach załączonych do akt sprawy , w tym aktach osobowych wnioskodawcy z okresu zatrudnienia w Zakładach (...) w Ł.. Ponadto Sąd oparł się na zeznaniach świadków i wnioskodawcy w zakresie w jakim dotyczyły one warunków pracy panujących na hali produkcyjnej, charakteru zatrudnienia wnioskodawcy oraz czynności przez niego wykonywanych jako brygadzisty i ślusarza remontowego . Sąd nie dał wiary zeznaniom zarówno wnioskodawcy jak i świadków w zakresie ich twierdzeń , co do zwalniania wnioskodawcy z pracy z powodu gry w piłkę nożną w klubie sportowym . W tym zakresie zeznania świadków , samego wnioskodawcy oraz treść dokumentów załączonych do akt osobowych wnioskodawcy jest sprzeczna. Z dokumentów załączonych do akt osobowych wynika ,że wnioskodawca nie świadczył pracy w pełnym wymiarze czasu pracy od maja 1975 roku , pracował tylko do 11.30 w powszednie dni tygodnia od poniedziałku do piątku. Prośby o udzielanie mu przepustki z tego powodu były cyklicznie powielane do roku 1979 a sam wnioskodawca zeznał ,że grał w piłkę do roku 1980. Brak jest natomiast jakichkolwiek wiarygodnych dowodów ,że zakres zwolnień z pracy uległ zmianie , poza twierdzeniami wnioskodawcy w tym zakresie. Zeznania świadków co do tej kwestii są sprzeczne i mało wiarygodne.

W zakresie twierdzeń wnioskodawcy co do charakteru jego pracy jako ślusarza remontowego wskazać należy ,że zgodnie z umowami zawartymi w aktach osobowych od 1982 roku powierzono mu dodatkowo obowiązki brygadzisty. Wiązały się one nie tylko z koniecznością pracy na hali produkcyjnej przy naprawach ale dodatkowo nakładały na wnioskodawcę szereg powinności wynikających z konieczności zamawiania części, rozliczania części zużytych, odbierania części z magazynu i prowadzenia pisemnej sprawozdawczości w tym zakresie. Jak sam przyznał wnioskodawca miał wydzielone pomieszczenie z biurkiem przeznaczone do ich wykonywania. Sąd uznał ,za mało wiarygodne twierdzenia wnioskodawcy ,że czynności te zajmowały mu od 15-30 minut dziennie w świetle zeznań wnioskodawcy i świadków ,że poza planowymi naprawami były na bieżąco usuwane awarie a zakład pracował w ruchu ciągłym, w systemie zmianowym. W ocenie Sądu przy tak intensywnej pracy wnioskodawca zajmował się nimi w wymiarze większym i mógł to wykonywać przede wszystkim w pomieszczeniu specjalnie do tego celu przygotowanym. Zeznania świadków w tym zakresie są sprzeczne z zeznaniami samego wnioskodawcy bowiem świadkowie zgodnie twierdzili ,że wnioskodawca pracował tylko i wyłącznie razem z nimi , na hali jako ślusarz remontowy. Ponadto w

ocenie Sądu okoliczność, że wszyscy świadkowie otrzymali świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych świadczy, że niewydanie przez zakład wnioskodawcy tego świadectwa było celowym działaniem zakładu a nie przypadkiem wynikającym z zaniedbania. Wskazać również należy, że w kartach zarobkowych wnioskodawcy oraz jego dokumentacji osobowej załączonej do akt nie znajdują się żadne dokumenty potwierdzające otrzymywanie dodatku za pracę w warunkach szczególnych. Jak twierdzi sam wnioskodawca miał rzekomo otrzymywać ten dodatek nawet w okresie aktywnego trenowania w klubie sportowym, kiedy nie pracował faktycznie w pełnym wymiarze czasu pracy.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie wnioskodawcy nie jest zasadne i podlega oddaleniu.

Zgodnie z art. 21 ust.1 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych (tj. Dz. U. z 2017 r., poz. 664) rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 15 lat.

Stosownie do treści ust. 2 tego przepisu rekompensata nie przysługuje osobie, która nabyła prawo do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

W myśl art. 23 ust.1 i 2 powołanej ustawy ustalenie rekompensaty następuje na wniosek ubezpieczonego o emeryturę; rekompensata przyznawana jest w formie dodatku do kapitału początkowego, o którym mowa w przepisach art. 173 i art. 174 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Celem rekompensaty, podobnie jak i emerytury pomostowej, jest łagodzenie skutków utraty możliwości przejścia na emeryturę przed osiągnięciem wieku emerytalnego przez pracowników zatrudnionych przy pracach w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. W przypadku rekompensaty realizacja tego celu polega jednak nie na stworzeniu możliwości wcześniejszego zakończenia aktywności zawodowej, lecz na odpowiednim zwiększeniu podstawy wymiaru emerytury z FUS, do której osoba uprawniona nabyła prawo po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego (zob. np. M. Zieleniecki, Komentarz do art. 21 ustawy o emeryturach pomostowych, LEX/el. 2017; wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 31.03.2016 r., III AUa 1899/15, LEX 2044406).

Przepisy art. 2 pkt 5 i art. 21 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych formułują dwie zasadnicze przesłanki nabycia prawa do rekompensaty, tj.:

- 1) nienabycie prawa do emerytury pomostowej,
- 2) osiągnięcie okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu ustawy o emeryturach i rentach z FUS wynoszącego co najmniej 15 lat.

Przesłanką negatywną zawartą w art.21 ust.2 ustawy o emeryturach pomostowych jest nabycie prawa do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Skoro zgodnie z art.23 ustawy o emeryturach pomostowych rekompensata przyznawana jest w formie dodatku do kapitału początkowego, a zgodnie z art. 173 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS kapitał początkowy ustala się dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., za których były opłacane składki na ubezpieczenie społeczne przed dniem 1 stycznia 1999 r., to warunek sformułowany w art. 21 ust.2 ustawy o emeryturach pomostowych należy rozumieć w taki sposób, że rekompensata jest adresowana wyłącznie do ubezpieczonych objętych systemem emerytalnym zdefiniowanej składki, którzy przed osiągnięciem podstawowego wieku emerytalnego nie nabyli prawa do emerytury z FUS obliczanej według formuły zdefiniowanego świadczenia. Analiza układu warunkującego prawo do emerytury pomostowej prowadzi do wniosku, że świadczenie to przysługuje tym pracownikom, którzy osiągnęli co najmniej 15-letni okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 32 ust.1 i 3 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, ale nie nabyli prawa do emerytury

pomostowej z powodu nieuznania ich pracy za wykonywaną w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych.

W przedmiotowej sprawie bezsporne jest, że odwołujący się nie nabył prawa do emerytury pomostowej, ani prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym w związku z wykonywaniem pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze.

Stosownie natomiast do treści art. 32 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1383) za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia w podmiotach, w których obowiązują wykazy stanowisk ustalone na podstawie przepisów dotychczasowych.

Z kolei przepis art. 32 ust.4 stanowi, że wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust.2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych, to jest na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz.43 z późn. zm.).

Z §1 cytowanego rozporządzenia wynika, że jego treść stosuje się do pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wymienione w §4-15 rozporządzenia oraz w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia.

Przepis § 2 ust.1 rozporządzenia ustala, że za okresy uzasadniające nabycie prawa do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu uważa się okresy, w których praca w szczególnych warunkach jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

W niniejszym postępowaniu wnioskodawca domagał się ustalenia, że w okresie zatrudnienia w (...) im. Obrońców P. (...) stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę w warunkach szczególnych i tym samym spełnia warunki do przyznania rekompensaty.

Rozporządzenie Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43) w § 2 ust. 2 zobowiązuje zakłady pracy do stwierdzenia okresów zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wyłącznie na podstawie posiadanej dokumentacji.

Natomiast rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. 2011. 237.1412) określone zostały środki dowodowe, które powinny być dołączone do wniosku, stwierdzające okoliczności uzasadniające przyznanie tego świadczenia.

W myśl § 21-23 powołanego rozporządzenia środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia są pisemne zaświadczenia zakładów pracy, wydane na podstawie posiadanych dokumentów, oraz legitymacje ubezpieczeniowe, a także inne dowody z przebiegu ubezpieczenia. W przypadku zaś ubiegania się pracownika o przyznanie emerytury z tytułu zatrudnienia w szczególnym charakterze, zaświadczenie zakładu pracy powinno stwierdzać charakter i stanowisko pracy w poszczególnych okresach oraz inne okoliczności, od których jest uzależnione przyznanie takiej emerytury lub renty. Wyjątek od zasady ustalonej w powołanym przepisie jest zawarty w § 25 wymienionego rozporządzenia, który przewiduje, że okresy zatrudnienia mogą być udowodnione zeznaniami świadków, gdy zainteresowany wykaże, że nie może przedstawić zaświadczenia zakładu pracy.

Dla rozstrzygnięcia spornej kwestii zasadnym stało się zatem ustalenie, czy praca wykonywana przez wnioskodawcę w powyższym zakładzie była pracą wykonywaną w warunkach szczególnych, o jakich mowa w cytowanych wyżej przepisach.

W ocenie Sądu Okręgowego analiza zgromadzonego materiału dowodowego daje podstawę do stwierdzenia, iż w okresie zatrudnienia w (...) Zakładach (...) wnioskodawca wykonywał pracę w warunkach szczególnych ale okres tej pracy był mniejszy niż wymagany okres co najmniej 15 lat. W ocenie Sądu zaliczyć nie można okresu od roku 1975 do roku 1980 kiedy to wnioskodawca grał w piłkę nożną jako zawodnik w Klubie Sportowym i był z tego powodu zwalniany z wykonywania pracy. Z dokumentów załączonych do akt osobowych wnioskodawcy wynika, że był on zwalniany od poniedziałku do piątku od godziny 11.30. Twierdzenia wnioskodawcy, że w późniejszym okresie czasu rozmiar zwolnień był mniejszy czy w ogóle przestały mieć miejsce są w ocenie Sądu nie poparte żadnymi wiarygodnymi dowodami. Ponadto odliczeniu od okresu pracy w warunkach szczególnych podlegają okresy urlopów bezpłatnych udzielanych wnioskodawcy.

W ocenie Sądu wnioskodawca w sposób przekonywujący również nie wykazał, że w okresach kiedy wykonywał pracę jako brygadzysta zajmował się wyłącznie świadczeniem jej na hali produkcyjnej przy remontach maszyn jako ślusarz remontowy. Z materiału dowodowego wynika, że w tych okresach wykonywał również czynności biurowe i sprawozdawcze wynikające z prowadzenia dokumentacji, zamawiania części i zdawania części popsutych oraz prowadzenia zapisów dotyczących napraw. To powoduje, że okresu tego nie można przyjąć jako okresu wykonywania stale i w pełnym wymiarze czasu pracy czynności zaliczanych do pracy w warunkach szczególnych.

Podnieść należy, że wynikające z wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przyporządkowanie danego rodzaju pracy do określonej branży ma istotne znaczenie dla jej kwalifikacji jako pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 32 ust. 1 u.e.r.f.u.s. (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 11 czerwca 2013 r. III AUa 1370/12 LEX nr 1339369).

Dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzonej mu pracy. Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur i rent dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 czerwca 2011 r. I UK 393/10).

Niewątpliwie praca ślusarza remontowego wykonywana w zapyleniu i hałasie przy remontach i naprawach maszyn włókienniczych na hali produkcyjnej jest pracą w warunkach szczególnych w rozumieniu wykazu stanowiącego załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur i rent dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz. U. nr 8 poz. 43) gdzie pod pozycją XIV pkt 25, wymienia jest bieżąca konserwacja agregatów i urządzeń oraz prace budowlano-montażowe i budowlano-remontowe na oddziałach będących w ruchu, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie. Pomocnicze znaczenie w tym zakresie stanowi wykaz zawarty w załączniku nr 1 do Zarządzenia Nr 7 Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego z dnia 7 lipca 1987 roku w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu przemysłu chemicznego i lekkiego (Dz. Urz. MG z 1987 r., nr 4, poz. 7). W wykazie A, dziale XIV poz. 25 pkt 1, który wskazuje jako prace w warunkach szczególnych bieżącą konserwację agregatów i urządzeń oraz prace budowlano-montażowe i budowlano-remontowe na oddziałach będących w ruchu, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie - stanowiska pracy, na których prace wykonywane są stale i bezpośrednio przy stanowiskach wymienionych w wykazie.

Mając powyższe na uwadze Sąd oddalił odwołanie wnioskodawcy.